

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Пламен Александров Панайотов, член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” – област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, специалност Наказателно право в катедра „Наказателноправни науки” към Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”, обявен в ДВ, бр. 20/17.03.2015 г., с кандидат гл. ас. д-р Ралица Янкова Илкова-Петкова

1. В конкурса за доцент по наказателно право в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” гл. ас. д-р Ралица Янкова Илкова-Петкова е единствен кандидат. За участието си в него тя представя научни трудове, които са публикувани след защитата на дисертацията ѝ. Един от тях е хабилитационен труд - монографията „Реабилитацията по българското наказателно право” /С. : Сиби, 2015, 294 с./, а другите са статии и научно-практически разработки.

2. Ралица Илкова-Петкова е магистър по право от СУ „Св. Кл. Охридски”. От 2003 г. е асистент, а понастоящем - главен асистент по наказателно право в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”. От 2011 година е доктор по право след успешно защитена дисертация относно наказателноправната закрила на съобщенията в Република България. Тя води успешно не само семинарни занятия на студентите от редовно обучение, но и самостоятелни курсове от лекции пред студентите от задочно обучение по наказателно право – обща част и наказателно право – особена част. Следва да се подчертае, че гл. ас. д-р Ралица Илкова-Петкова съчетава успешно преподавателската и научно-изследователската си дейност с тази като експерт и консултант в полза на

публични институции. Участвала е в работни групи към Народното събрание и към Министерството на правосъдието за изготвяне на законопроекта. Същевременно в периода 2002-2015 г. участва като докладчик и лектор в редица конференции, кръгли маси и обучителни семинари, които имат за предмет преди всичко проблеми на наказателното право и проблеми на административното наказване. Във връзка с тази си дейност гл. ас. д-р Ралица Илкова-Петкова има самостоятелно и в съавторство множество публикации в печатни и електронни издания.

3. Монографията „Реабилитацията по българското наказателно право” е задълбочено и системно изследване, което има не само научно, но и практическо значение. Тя се характеризира със структура, включваща увод, три глави и заключение.

Трудът се отличава с множество приноси моменти, част от които са следните:

- изяснена е правната същност на реабилитацията, включително и чрез съпоставянето ѝ с други институти на наказателното право – изпълнителската давност, амнистията и помилването /с. 32, с. 40 и сл./;

- систематизирани и изяснени са ограниченията в правната сфера на осъдения според действащото законодателство, което позволява обосновано да се посочи в кои случаи те са в противоречие с НК /с. 45-49 и по-конкретно бел. 85 под линия/;

- обособени са видовете реабилитация съобразно класификационни критерии, които са с практическо значение: а/ с оглед на правната същност на института – същинска и несъщинска; б/ с оглед на правния си ефект – непълна и пълна и в/ с оглед на реда на настъпване на правните последици от реабилитацията – по право и по съдебен ред /с. 67-70/;

- основателно се критикува липсата на съгласуваност в действащата уредба по НК относно непълната и пълната реабилитация по право /с. 77-80/;

- като основен проблем при практическото приложение на института на непълната реабилитация по право е очертано регламентирането на допълнителни изисквания наред с изтичането на предвидения по закон срок и е предложен пътът за неговото решаване /с. 84-85/;

- изследването съдържа аргументирана критика на разбирането за липсата на разлика относно непълната реабилитация по право спрямо осъдени на глоба и на конфискация лица /с. 132-136/;

- систематизирани са хипотезите, при които е допустима непълна реабилитация по право на осъден за две или повече престъпления /с. 145 и сл./;

- осъществен е съпоставителен анализ на непълната и пълната реабилитация по право, въз основа на който прецизно е очертано приложното им поле /с. 165-172/;

- с оглед реабилитацията по съдебен ред е обосновано разбирането, че за да бъдат реабилитирани, осъдените следва да имат добро поведение не само в рамките на тригодишния срок по чл. 87, ал. 1 от НК, а в периода от момента на изтърпяване на наложеното им наказание до момента на постановяване на окончателния съдебен акт по искането за реабилитация /с. 234 и сл./;

- изяснена е правната същност на реабилитацията по съдебен ред по искане на наследниците на осъдения /с. 258-261/;

- направени са множество добре аргументирани предложения de lege ferenda, които са систематизирани в заключителната част на изследването /с. 280-283/.

Предвид очертаните приноси на хабиталиционния труд несъмнено се налага изводът, че той е с голямо теоретично и практическо значение за формирането и прилагането занапред на ефективна наказателна политика в областта на реабилитацията. Високата научна стойност на монографията се обуславя и от широкия обхват на използваните методи при изследването. Сред тях от особено значение са сравнителноправният, историческият и правнологическият методи на изследване. За постигнатите резултати на изследването от съществено значение е и детайлното познаване от гл. ас. д-р Ралица Илкова-Петкова на относимата към разглежданите проблеми съдебна практика. Не е без значение да се подчертае, че възприемането на тезите на автора се улеснява и от стила на изложението, отличаващ се с професионален език, със систематично и обосновано аргументиране на тезите.

4. Гл. ас. д-р Ралица Илкова-Петкова представя за участие в конкурса и други научни публикации - две статии и една научно-практическа разработка.

Статиите са: „Добри практики при уредбата на реабилитацията” /В: Европейски перспективи за развитие на наказателното законодателство. С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2014, 111 – 121/ и „За понятието „осъждане“ по чл. 85 НК и приложното поле на реабилитацията” /Правна мисъл, 2014, № 3, 42-53/. В тях са изследвани специфични проблеми, свързани с института на реабилитацията. Акцент в първата статия е сравнителноправният преглед на уредбата на института на реабилитацията в законодателствата на множество държави както членуващи, така и нечленуващи в ЕС. На тази основа са очертани добри практики, които могат да послужат за усъвършенстване на

нашата наказателноправна уредба в разглежданата област. Във втората статия е обоснована тезата, че като осъждани, по смисъла на чл. 85 НК, могат да се третират само лицата, по отношение на които е постановен осъдителен съдебен акт, с който са признати за виновни в извършването на престъпление и им е наложено наказание. Лицата, признати за виновни в извършването на престъпление, на които не е наложено наказание или които са освободени от наказателна отговорност, не следва да се считат за осъждани. Тази теза е от значение за очертаване на кръга от лицата, които могат да бъдат реабилитирани.

Научно-практическата разработка е „Противодействие на организираната престъпност” /С. : Изд. на Прокуратурата на Р България, 2012, 608 с., в съавт. - Част първа, глава първа, увод, раздел първи, раздел втори, Част четвърта, с. 21 – 88; с. 584 – 607/. Приносните моменти тук са свързани преди всичко с изясняване на съдържанието на понятията за организирана престъпна група, организация, група и на съотношението помежду им. Трудът е и с особена практическа полезност – той съдържа примерни казуси, които могат да бъдат използвани в подготовката на заетите в специализираните звена за борба с организираната престъпност.

5. Като цяло научното творчество на гл. ас. д-р Ралица Илкова-Петкова следва да получи положителна оценка поради изтъкнатото теоретично и практическо значение на нейните трудове. Те са новост в науката и са резултат на личната ѝ научноизследователска работа. Същевременно чрез своите трудове тя демонстрира способността си да идентифицира важни обществени проблеми, да ги изследва обстойно и да предлага убедителни пътища за решаването им.

В заключение, предвид изложеното относно преподавателската, практическата и научноизследователската дейност на гл. ас. д-р Ралица Янкова Илкова-Петкова, считам че тя отговаря на всички условия за

заемане на академичната длъжност „доцент” съгласно чл. 24, ал. 1 от Закона за развитие на академичния състав в Република България. Поради това препоръчвам на научното жури да предложи на Факултетния съвет на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” да избере за доцент по наказателно право гл. ас. д-р Ралица Янкова Илкова-Петкова .

гр. София

Изготвил становището:

юни 2015 г.

/проф. д-р Пламен Панайотов/